

HOTELL HAMILTON

Om innehållet

Gamla Gävleanstalten, eller "Hotell Hamilton" som den kallades i folkmun, byggdes år 1847 som ett av landets första cellfängelser. Den kom att användas i 139 år, fram till sommaren 1986 då den ersattes av en nybyggd lokalanstalt i utkanten av Gävle.

I denna bok ligger fokus på perioden 1960–1986, en dynamisk och händelserik period då Hotell Hamilton gjorde sig känd för att vara både "Sveriges vänligaste fängelse" och "kriminalvårdens lekstuga". Verksamheten låg på många sätt i framkant i förhållande till de nya ideal som efterfrågades inom 1960- och 70-talens kriminalvårdsdebatt, men samtidigt speglades tidens utmaningar där. Denna skildring berör vardagen i anstalten samt vilka strategier som prövades för att motverka anstaltsvistelsens skadeverkningar och främja de intagnas återanpassning i samhället.

Denna bok utgår från intervjuer med tidigare intagna, tidigare anställda, chefspersoner samt utomstående som har varit aktiva i verksamheten. Intervjuerna genomfördes i huvudsak under år 2016, trettio år efter att Hotell Hamilton togs ur bruk.

Om boken

Det finns många olika slags skildringar av anstalter. De kan vara skrivna av chefspersoner, tidigare intagna eller av journalister och forskare. I detta fall är Sveriges Fängelsemuseum avsändare, genom Ingrid Miljand som har arbetat som antikvarie på museet sedan år 2008.

Sveriges Fängelsemuseum bedriver sin verksamhet i den byggnad som boken handlar om. Vi får regelbundet träffa människor som minns Hotell Hamilton och har en närhet till de muntliga källorna. Det har inneburit att det har lagts ett visst fokus på detaljer som sällan dyker upp i skriftliga källor, men som vi ofta hör talas om. Mycket tid har lagts på att söka efter föremål och fotografier som kan kopplas till de berättelser som vi får höra, både i våra egna samlingar och på andra håll.

Det finns inte bara en historia om Hotell Hamilton. Boken har inte för avsikt att vara heltäckande, utan snarare ge glimtar och peka på var man kan blicka för att fördjupa sig. De frågor som har ställts till deltagarna i projektet har haft två inriktningar. Å ena sidan hur de upplevde vardagen och verksamheten på anstalten. Å andra sidan, deras upplevelse av byggnaden - cellfängelset - en kategori kriminalvårdsanstalter som idag är ett försvinnande fenomen. De insamlade minnena har på flera sätt avgjort bokens riktning och är anledningen till att vissa frågor får lite extra plats, exempelvis narkotikaproblematik, de ideella krafternas betydelse och att den nuvarande anstalten Gävle så småningom kom att bli en behandlingsanstalt.

Projektet "Fängelset i staden"

Boken är den avslutande delen av ett projekt kallat "Fängelset i staden" som drevs på Sveriges Fängelsemuseum dec. 2015 till sept. 2017, som syftade till att öka kunskapen om Hotell Hamilton i modern tid. Tanken var ett projekt i tre delar: en minnesinsamling, en utställning samt en sammanfattande skriftlig dokumentation. Drygt tjugo personer kom att dela med sig av sina minnen. Minnesinsamlingen följdes av en sommarutställning, där deltagarnas berättelser fogades samman med fotografier och föremål från museets samlingar. Den sammanfattande skriftliga dokumentationen utvecklades allt mer till en bok, och museet fick medel för tryck av Gästriklands kulturhistoriska förening och Gästriklandsfonden. Detta är inte bara kriminalvårdshistoria, utan också en del av Gästriklands historia.